

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompai Mihály-utca 10. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.</p>	<p>Felelős szerkesztő: KOMÁRÓMY ISTVÁN. Kiadó laptulajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.</p>	<p>Az előfizetés díja: Egész évre . . . 8 korona. Fél évre . . . 4 korona. Egyes szám ára . . . . . 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petítor térfogata . . . . . 12 fillér. Nyilttér sora . . . . . 40 fillér.</p>
--	---	--

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A magyar tanítók.

A tanító egyesületek Országos Szövetségéig tömörültek, hogy anyagi, társadalmi és kulturális érdekeik megvédése és bajaik orvoslása végett olyan országos szervezetük legyen, amely e hatalmas testület erkölcsi tekintélyét előmozdítja, összetartásukat szorosabb kapcsolatba hozza, maguk és családjuk jövőjét szilárdabb alapra fekteti. Az egyesülésben rejlik az erő, az öntudat, az önérzet fokozása, a mely nélkül a magyar tanítóság áldásos hivatását csak félig tölthetné be. Pedig a magyar tanítóságnak kettős hivatása van. Ama nemzeteknél, amelyek egységesek nyelvben, érzésben, gondolkodásban, sokkal könnyebb a nagy tanítói státusz helyzete. Ott ők tisztán a nemzeti kultúra mecsei, amik világosságot árasztanak a nép lelkébe. Ez a világosság persze annál erősebb és tisztább tényű, minél kevesebb anyagi gond nyomja a tanítóság vállait s minél több tudás és nemzeti érzés szűrődik le a tanítóság agyába és szívébe.

Nálunk azonban a tanítóságnak egészen kivételes és szent hivatása is van.

Nemcsak erkölcsi erőt kell szétsugározni a magyar nép lelkébe, hanem a közjogi alaptörvények ismeretét is. Nem tisztán tanítanak, hanem nevelnek is. És ez utóbbi hivatásuk szentebb és magasabb, mint az előbbi. A tudás, mint maga az emberi elme, végen, amelyet a viszonyok és körülmények szűkebb vagy tágabb korlátok közé szorítanak. De a nemzeti érzés, amelyet saját szívéből öntenek a gyermekvilág szívébe, végtelenné válik a mindent átölelő hazaszeretében. A magyar tanítóságnak pedig ez épp oly fontos hivatása, mint az, hogy a tudás fáklyájával bevilágítsanak a néplélek sötét szövevényeibe és ingoványos mélységeibe.

Nálunk a tanítói pálya még mindig az önfeláldozás és a lemondás pályája. A kultúra apostolait nem az a hely illetné meg a nemzet szeretetében, a hol ma áll. A magyar tanítóság lelki vezére a népnek, de fizetésük az altisztekével egyforma. A tisztviselői státusnak derék segédszervei ezek, de képzettségükre és munkájuk értékére nézve össze sem hasonlíthatók a tanítósággal.

A koalíciós kormány javított is a helyzetükön, de ezt a fizetésrendezést nem szabad és nem lehet véglegesnek tekinteni. Az élelmiszerek és egyéb házi cikkek rohamos és folytonos drágulása folytán anyagi helyzetük ma is nehéz. A tanító kénytelen szaklapokat járni, könyveket venni, az irodalmat pártolni, mert a község intelligenciájához tartozik és haladnia kell a korrallal. Ma már nem a pálcza a tanítói tekintély szimbóluma, hanem az általános műveltség. Ezt pedig csak önképzés s folytonos anyagi áldozat árán szerezheti meg. Fizetése azonban nyomoruságos. Hívei vagyunk annak, hogy fizetés, lakbér és nyagdíj tekintetében az állami tisztviselők rangfokozatába sorozzák őket. A szolgálati évek pótlékait is tetemesen föl kell emelni, ha azt akarja a nemzet, hogy a magyar tanítóság tökéletes odaadással, szerető buzgósággal és lelkesedéssel szentelhesse magát arra, hogy a kultúra zsenge hajtásait a nép lelkébe oltsa.

Állami hozzájárulással kötelezővé kellene tenni a kölcsönös életbiztosítást, hogy ha a tanító lehunyja a szemét,

TÁRCZA.

Rozsnyótól Jászóvárig.

Ha az ember Rozsnyóra akar utazni Rimaszombattól, akkor vonaton jó hosszú időt kell töltenie, majdnem többet, mintha Budapestre menne. A mi társaságunk vagy 50 tagból állott és Rimaszombattól reggeli 6 óra után indult, nemsokára elérte Feledet, ott némi várakozás után kissé gyorsabb menetű vonatra szállva, a Rimavölgyén haladt előre Bánrévén, ott ismét várni kell és átszállunk a Sajóvölgyébe nyomuló vonatra, a mely eleintén széles völgyön halad, azután elérve a pelsőcei fensikot, nemsokára völgyzsorulatba jut, a melynek egyik peremét a pelsőcei fensik alkotja, a másik oldalon a sziliczei fensik szegélyezi. Végre tágul a völgy, feltűnnek a rozsnyói hegyek, elérjük Rozsnyó állomást, de csak azért, hogy ki ne szálljunk, mert a másik állomás: a megállóhely jóval közelebb van a városhoz. Ideje is, hogy kiszálljunk, 11 óra mult, délfelé jár az idő. Nem

megyünk azonban egyenesen betelé, hanem szép fasoros sétauton a szeminárium kertje felé kanyarodunk, hogy ebéd előtt megnézhessük nagyjában Rozsnyót.

A mező tulsó szélén látszik a nagy Schopfertéle kórház, azután elhaladunk a szeminárium és a kath. főgimnázium hatalmas épülete közt, látjuk egy régibb alacsony épület falán Szabó István híres görög tudós szobrát, — majd elérjük a székesegyházat s a piac-térre jutunk, a melynek négyszögű tere középtűt parkká alakítva szemünkbe tünteti a Kossuth-szobrot, tovább Andrassy Francziska grófné szobrát, a téren áthaladva mellékutczába jutunk, a hol az utca végefélé szemünkbe tűnik az ág. h. ev. főgimnázium sajátos stíli, kissé nyomottnak látszó hatalmas épülete. Itt sem állapodunk meg, hanem egy átellenes régi ház kapuján megyünk be. Ez az alumneum, itt vár bennünket az ebéd. Az alumneum nagytermében jóízűen elköltjük az ebédet, aztán felszedjük sátorfánkat, hogy helyet adjunk az éhes diáksegregnek és szétnézzünk egy kissé Rozsnyón.

Déli egy órakor már egy pár kollegánktól

kisérve utban vagyunk Krasznahorka felé. A nap jó melegen süt és tüzes sugarai gyöngyöző verítéket esznek a homlokokra.

Jó egy órai ut után beérünk Krasznahorkaváraljára. Ott első látni való a jószágkormányzó udvarán álló grófi képtár. Ezt megnézzük, a két díszes teremben látjuk egy nemeslelkű főuri párnak érdekes gyűjteményét a személyes izlés és alkalom szeszélyei szerint összeszedve. Itt egy kissé megpihelve neki indulunk Krasznahorkavárának: a meglettebbje jobbra kanyarodik az ösvényen, a fiatalabbja zergeszökelléssel kapaszkodik egyenesen a sziklákon, hogy fenn a várkapuban öt-hat percnyi pihenés után diadallal fogadjon bennünket. Atengedjük a diadallal fogadjon nekik s azt gondoljuk ravaszul a bajuszunk alatt mormogva: Lassan járj, tovább érsz! Mert azé lesz a babér, a ki a végére is jól tud beérni.

Amire azt mondja Madách tragikus embere:

„Csak az a vég, csak azt tudnám feledni!”

Amire ismét így szól az égi biztatás:

„Mondottam ember: küzdj és bízza bizzál!”

Nedves pinczék

és

lakások!

„BIBER“

„BIBER“

„BIBER“

a jelenkor legtökéletesebb szigetelő anyaga, mely lehetővé teszi nedves pinczék, lakások és minden egyéb vizállásos helyiségek tökéletes szárazzá tételét.

rendszerű szigetelés készítése nem igényel különös szakismeretet és a legkörülményesebb szigetelések is használati utasítás alapján mintegy házilag elkészíthetők.

megoldja a beton és vasbeton vízhatlanítási kérdését is, valamint kiválóan alkalmas új épületek alapfalainak szigeteléséhez.

Prospektust, használati utasítást s minden egyéb felvilágosítást készséggel ad a „Biber Művek” gyári raktára:

Braun Zsigmond

vaskereskedő

∴ RIMASZOMBAT. ∴

özvegye számalmasan csekély nyugdíja mellett ne legyen kénytelen a könnyörtület és részvét sovány filléreire szorulni. A tanítók gyermekeinek ezenkívül minden kedvezményt meg kellene adni a tanító- és tanítónőképzőkben, hogy minél kevesebb gond terhelje az apa vállait s teljes lelki harmoniában szentelhesse idejét a gyermekek kiképzésének. Reformálni kellene a nyugdíjtörvényt, megalapítani a tanítók bankját és leánykibázasítási egyletét, egyszóval minden vonalon gyökeres reformálásra szorulna a magyar tanítóság anyagi és társadalmi helyzete.

Mindezeknél az anyagi kérdéseknél azonban sokkal fontosabb a tanítói állás függetlenségének a megóvása. Az a nemzedék, amelyet szolgálalkú, nem a maga fejével gondolkozó tanítóság nevel, nem fog az ország hasznára válni. Az a tanító, aki maga nem mer gondolkodni, nem nevelhet önállóan gondolkodó, egészséges ifjúságot, egész embereket, egyéneket. Az a modern áramlat, a mely a magyar tanítóságot is érintette, a művelt nyugat országában esodákat produkált és sohasem vált sem a hazafiságnak, sem az erkölcsnek a kárára, a fokozott haladás által pedig óriási hasznokat hozott. A haladásnak ezen az útján a magyar tanítókat megállítani nem szabad, különben pedig nem is lehet, és éppen azért akkor, amidőn a magyar állam kormányzata a tanítók sorsáról gondoskodni fog, első feladata az lesz, hogy biztosítsa a tanítóságnak a teljes és tökéletes függetlenségét, az összes politikai és polgári jogok gyakorlásának a lehetőségét. A nyomoruságos anyagi viszonyok között színlódó tanítóság nem válhat hasznára az országnak, viszont azonban bármilyen fényesen dotált tanítók is, ha politikai pártok, vagy irányok befolyása alatt állanak s gondolkozási, egyesülési és cselekvési szabadságukban gátolva vannak, mérhetetlen kárt okozhatnak az országnak, amelynek a sorsa az ő kezükbe van letéve.

A századokat látott kapu előtt ott vannak a csatakigyók és a két híres Bebek ágyú fölirattal. A várhegynek ez az oldala kopár, csupasz és nem is ültetik be, hogy a vár impozáns képe jobban érvényesüljön. Csak alul van egy szép nagy diófás, azt azóta ültették, hogy nem jártam itt; jó 12 esztendeje mult már. A fiatal diófák teremnek is azóta.

Legelőször bevezettek a vár sötét folyosóin át a hátsó részbe, a hol az emeleti szögleten van a Francziska muzeum. Itt vagy négy-öt terembe összegyűjtve látjuk mindazt, a mit a hitvesi kegyelet meg akar őrizni egy hölgy emlékeiből, a ki a főúri sorsba emelkedve lelke jóságával és nemes szívével kiválva keretéből, abban lelte kedvét, a miben az Istentől ihletett vallásalapítók jelzik az emberhez leginkább illő nemes cselekedeteket: adni annak, akinek nincs, nem azért, hogy a világ dicsérjen érte, hanem hogy ahhoz méltó légy, aki lát a rejtekben és szeressen érte. Itt látjuk ruháit, kézimunkáit, kedves tárgyait egészen addig az ágyig, a melyen fekve utolsó küzdelmét vívta az élettel és nem maradt belőle más, mint egy élettelen test és egy nagy kérdőjel az élet és a lélek rejtelmes örökkévalósága után. Nincsen onnan visszatérés! De az értelem és nemesbült öntudat bizonyosan nem vált porrá, hanem visszatért a maga forrásához, az örök változatlan Ertelemhez és Öntudathoz. Nagy vázlatos vonásokban így érthető a halál, hogy mi van a részletekben, azt jótékony kéz fátyollal takarta el földi szemünk elől, a melyek nem bírnák el az örökkévalóság rengeteg fénytengerét az ér-

Széljegyzetek.

Nem éreketlen dolog a többi közt az sem, hogy mikép vélekedtek a régebbi időkben az ugynevezett *nőkérdésről*. És pedig azért nem, mert a modern kornak ez az előtérbe helyezett kérdése évezredek eseményein és fejleményein érlelődik s így valóban nem éreketlen, ha kultúr szempontból egyes korokban nyilvánuló fölfogást szemlélhetünk.

Azért, akinek kedve van e sorok révén egy régi kórképfestő kalauzolása mellett visszafáradni kétezer év előtti pogányvilágba, az láthat, igaz hogy primitív fölfogást a nő társadalmi jelentőségéről, de mégis tanulságot is merithet belőle.

Ott kezdjük, a hol a kórifestő Róma piacán jár és meséli, hogy a mai napon együtt láthatjátok Rómának nővilágát. Mert a hol valami látni való kínálkozik, nem hiányozhat a nő. Avagy azt hiszitek, hogy a római nők nem érdeklődnek a *politika* és a *választások* iránt? Akkor rosszul ismeritek őket. Épen ma, midőn M. Porcius, a szigorú erkölcsbíró és a nemes Valerius Flaccus jelöltségéről van szó, éppen ma a kíváncsiság, az ellen és rokonszenv a szép-nemből számosakat esal a nézőtérre.

Hogy M. Porcius birta volna a római nők rokonszenvét, épen nem állíthatjuk. Kilencz év mult el azóta, még sem bocsátották meg neki, hogy olyan szigorúsággal lépett föl a nyilvánosság előtt a szép-nem ellen. Az összes nővilág fölzdudt akkor. A szigorú Oppia-törvény ellen küzdöttek. A törvény ugyanis úgy rendelte, hogy egy nőnek sem szabad *sulyos aranyékszert hordania*; egynek sem szabad *ruhadíszat magára öltenie*; egynek sem szabad a város falai között és a külvárosokban, sőt a városon kívül is ezer lépésnyire *kocsin mennie*.

Azért e törvény ellen a nők hevesen tiltakoztak; napokig talpon voltak. Megtöltötték a város minden utcáját, a Forumra vezető minden bejáratot és kéréseikkel ostromolták a férfiakat, akik a Forumra tanácskozásra jöttek, hogy töröljék el a gyűlölt rendelkezést és adják vissza a nőknek ékszereiket. Még a vidéki városokból és falvakból is elősiettek az asszonyok, hogy a nők gyülekezete és a tüntetés nagyobb legyen. Női küldöttségek jelentek meg a kormányzóknál és előljáróknál, hogy sziveiket meglágyítsák.

Mit tett akkor M. Porcius? Ő volt akkor az egyik jelölt az ország, az állam élére. Igen érdekesen, eredeti beszéddel tiltakozott a nők kíváncsága ellen. Minden nőnek fölforrt az epéje, ha csak rája is gondoltak. Mig leendő társa Róma egyik legrégebbi nemzetiségéből való nemes a szépek kíváncságra hajlott, addig Porcius, ez a tusculumi paraszt, ez a jövevény

zések békóiba szorítva. Nekünk nem is az a dolgunk, hogy azt kutassuk, ami ott tul van, hanem az, hogy minél elviselhetőbbé és könnyebbé tegyük egymásnak ezt az innenső, földi életet, a melynek minden elröppenő percze drága kincs a mi lelkünknek.

A Francziska muzeumból lejövet megnézünk oldalt egy meredek falon álló kis kertet, a melynek orgonabokrai kitudja, kik örömeinek és tájaldalmainak voltak tanúi egykor? Tovább oszlopok támogatják a dűledező épületeket, amelyek bizonyára renoválás alá kerülnek.

Innen visszatérve pedig egy lépcsőn juthatunk a régi termekbe. Úgy találunk mindent, mint 12 év előtt. A régi képek ott lógnak a falakon. Ott Andrassy István kurucz generális, ott testvére: a dervis generális, ott a löcsei fehér asszony, ott a többi történeti becsü kép.

A vár elő részében pedig a lomtárnak nevezhető régiségtár van, a melyben ősi butorok, fegyverek, képek láthatók. Itt áll az a két kis ágyú is, a melyel hazatérő apjára lött Andrassy István fia.

A régiségtárból lemegyünk és fölmegyünk a vártemplomba, honnan beláthatunk az Andrassy család sirboltjába. A kis templom jobb oldalán van most elhelyezve üvegekorsóban Andrassy Istvánné, Serédy Zsófia grófnőnek sokat szenvedett teste, a mely századok óta rothadatlanul áll. Előbb a sekrestyében volt, de ugylátszik a romlás jelei mutatkoztak rajta, — most legalább az arcz nem olyan barna, mint 12 évvel ezelőtt. A bőr rá száradva, a jobb kéz föl emelve, — az egésznek még sincs kisérteties

föllépett a szószerkekre és arczátlanul két óráig beszélt a szép-nem ellen.

„Mit hallók! — kiállt, az asszonyok törvényeket akarnak reánk erőszakolni! Szégyen az az államra, hogy az asszonyoknak mindenbe van beleszóllásuk; szégyenletes dolog, hogy az asszonyok arczátlanul követségeikkel és kérelmekkel terhelnek minket, a magistratust és füleinket fájlalják.

Ha ilyeneket eltűrünk, az állam a legnagyobb veszedelemben forog. A házba tartoztok asszonyok, nem pedig az utcákra. Elődeink nem túrték meg, hogy a nő csak *személyes* dolgokba is avatkozzék férjének engedélye nélkül; férjeik, testvéreik, atyáik hatalma alá valók az asszonyok és ime nem állják az utcákat, a keresztutakat, a tereket és a törvényhozó helyeket bejárni és üdvös törvényeket akarnak összehozni: *Ez lázadás a tekintély ellen!*

Igen, csak engedjétek szabadjára őket ti férfiak és azután reméljétek, hogy jó lesz minden. Alig tudjátok őket téken tartani azokkal a megszorításokkal, melyeket elődeink bölcsesége hozott be számunkra! Most látjátok az asszonyokat rágódní ama bölcs törvényen, mely piperevágyukat békóba veri. És ha ti engedtek, ha befolyásoltjátok magatokat az asszonyok lármája által, felhőszakadásként tör reátok a pazarlás és a fényezés s menthetetlenül elnyeli a magatok és gyermekeitek számára keservesen gyűjtött vagyontokat. Én semmi esetre sem járulok az Oppia-törvény eltörléséhez. Az istenek adjanak nektek bölcsességet, hogy azt tegyétek, a mit a köteleesség parancsol.“ (Evers: Képek Rómáról.)

Igy szónokolt Porcius. És érdekes, hogy a törvény megmaradt. A politika szásrétü, megközelíthetetlen titokzatossága újra meghagyta és Porcius, akinek semmiképpen sem voltak tiszta erkölsei, újra az állam nyakába varrta azt. Nem azért, mert üdvös volt; nem azért, mert valóban a szükség kívánta; nem azért, mert szegény volt az állam, hisz a nők is azzal érveltek, hogy most újra virágozik az állam, hanem azért, mert egy tusculumi paraszt úgy szötte akkor az állam sorsát, hogy az örökké és mindig parancsoló konklúzióval állhatott a polgárok elé, mondván: ezt így kívánja a — politika.

Ugyebár kedves hölgyeink, ma mégis csak másképen ítélünk! . . .

Orvosok és gyógyszerészek gyűlése.

A vármegyei fiók orvosszövetség és orvos-gyógyyszerész egyesület őszi vándor gyűlését a jolsvai tagok meghívása foly-

külseje, hanem ha az ember tudja a léleknek földi életét, úgy tűnik föl, mintha a magasba nézne megnyugvó várakozással egy örök probléma megfejtése után.

A várból lejutva a Francziska mauzoleumhoz igyekeztünk. A tetejét bedeszkázták most, mert ólommal fődik, de a fényesen díszített belseje látható. Két fehér márvány szarkofág áll ott. A baloldali az elhunyt grófné domborművü képével oldalán, a jobb oldalnak reliefje férfi arcz: a hűséges hitvest várja élete társa mellé. Az egész mauzoleum nagy park közepén áll, de a park egy része még nincs készen.

Némi pihenés után a relikviaiktól elbucsuva utnak indultunk, mert az esti pihenés idejét Barkára tüztük ki. Neki is indult az ifjúság jó kedvvel és Hárskut mellett elhaladva egy órai ut után Dernőre érkezünk. A gyengébbeket kocsira rakva gyalogoltunk tovább Kovácsvágás felé a dernői vasgyár épületei közt, a melyek az elhagyatottság állapotát mutatják, most alig dolgoznak bennük; inkább azért tartják, hogy legyen a népnek foglalkozása.

Innen kezdve gyönyörű erdős völgyben kerültük meg a Som hegyet, a melynek hatalmas sziklái mögött van Kovácsvágás falu. Itt az esti szürkületben pihenőt és etető állomást tartotunk. Amint a faluból kiértünk, egy ember tudakozta, hogy honnan jövünk és Barkán hol szállunk meg? Bizony akkor még ez az utóbbi kérdés előttünk is meredezett, mert a kocsin előljáró szállástkészítő csapat eredményes működését még nem ismertük.

Hosszas ut után a völgy mindig szűkebb

tán szeptember 25-ikén Jolsván tartotta dr. *Löcherer* Tamás elnöklésével. A gyűlésre sokan készültek, mert több actualis ügy megbeszélése képezte a tárgyat, de a számos vidéken, még mindig jelentkező járványos betegségek miatt többen nem vettek részt azon.

A jolsvaiak meleg rokonszenvvel fogadták az orvosokat és gyógyszerészeket, kik kedves emlékekkel távoztak másnap a kellemes helyről.

A közgyűlésen az ázsiai kolera ellen falun való védekezés és a betegség fellépése esetén követendő eljárás képezte élénk eszmecsere tárgyát. A jegyzőkönyvet dr. *Gaal* Gusztáv vezette. Hitelesítőként kiküldettek: dr. *Hensch* Géza és dr. *Gocso* Gusztáv. A gyűlésről való elmaradásukat kimentették: Dr. *Adriányi* János, dr. *Gescheit* József, dr. *Hajcsi* Sándor, dr. *Kármán* Aladár, dr. *Kengyel* János, dr. *Sigmund* József, dr. *Szabó* Károly, dr. *Schvirian* János és *Szederkényi* Mihály.

A gyűlésről következő tudósítást adjuk:

A gömörmezei orvosgyógyászati egyesület őszi vándorgyűlését szept. hó 25-én tartotta meg Jolsván a takarékpénztár termében dr. *Löcherer* Tamás elnöke mellett s a vármegyében lakó orvosok közül dr. *Pazár* László eszri fürdő orvos, dr. *Hajdu* Miksa Putnokról, dr. *Gaal* Gusztáv Tornaljáról, dr. *Drachslér* Adolf Nagyszabosról, dr. *Weisz* Géza és dr. *Linberger* Albert Nagyrőczéről, dr. *Hensch* Géza és dr. *Gocso* Gusztáv Jolsváról, dr. *Gálfi* József Ratkóról, *Steinhausz* Béla gyógyszerész Putnokról, *Gedeon* László Tornaljáról, id. *Jureczky* Bertalan és ifj. *Jureczky* Bertalan gyógyszerészek Jolsváról vettek részt azon.

A közgyűlés elején dr. *Löcherer* Tamás elnök a megjelentek szívélyes üdvözlése után nagy figyelemmel hallgatott megnyitóját mondotta el. Ebben párhuzamot vont a régi és mai orvosok között; rámutatott arra a mai nyomoruságos helyzetre, mikor az intelligens vármegyei tisztviselők maguk is az orvosoknak az őket előképzésük és munkásságuk révén méltán megillető státus illetékes fokozatába való besorozása ellen foglalnak állást. És pedig csak azért, mert az orvosnak magán gyakorlata is van. Arra nem gondolnak, hogy az orvos éjjel-nappal szakadatlan nehéz, testet-lelket megőrlő, saját éle-

tét veszélyeztető munkát végez; hogy továbbá a társadalom és a köz minden tekintetben jóval több áldozatot követel az orvostól, mint a tisztviselőtől. Az orvosok szervezetét korán megemészteti a mások egészsége és épsége érdekében kifejtett fáradságos munka, melyért vagy semmit, vagy borzavalós fizetést kap az orvos. A fáradságát és odaadását is csak addig becsülik, a hála csak addig tart, míg baj van! Nem lehet tehát csodálkozni, hogy a mostani állapotban okulva az ifjabb nemzedék nem töri magát az olyan állások után, melyeknél rengeteg ingyenes elfoglaltság és zaklatottság mellett éhen kell dolgozni. A fiatalabb generáció függetlenségét feláldozni nem akarja, inkább a magánygyakorlattal foglalkozik nagyobb előszeretettel s itt aztán fáradságának és munkájának megszabja a méltó árát. Mert hát ő is élni akar. A nemes lelkiségére és buzgóságára való apellációval, vagy ehhez hasonló díjazás mellett nem nevelheti gyermekeit, nem tarthatja el családját s nem tehet eleget a napról-napra növekvő társadalmi és egyéb igényeknek meg adóknak. Nyugdíja nem lévén, öreg korára vagy hivatása közben való megrokkolására is kell gondolnia! Ma, mikor a kőműves legénynek 5-7 korona a napi bére néhány órai munkáért, az orvosnak, ki éjjel-nappal fáradozik és őrül a mások egészsége felett, nem szabad olesón eladni magát, nem szabad megelégedni azzal, hogy költséges felszerelése, tanulmányai ellenében esetleg elért öreg korában a becsületos szegénység nyomoruságában tespedjen. Tisztességes díjazást, megbecsültetést s *nem undorító alázatossággal, hanem önértékes férfias magatartással* megszerzett tiszteletet kell biztosítani az orvosoknak.

A tanácskozás tárgyát orvos-szövetségi belügyek és az ázsiai cholera elleni védekezésnek a falun való végrehajtása képezte élénk eszmecsere keretében.

Tudnivaló ugyanis, hogy a falun a legnehezebb az orvos és az ápoló családbelinek a fertőzéstől való megvédése. Mert ott, a hol a mód és az eszközök hiányoznak, a cholera terjedése meg nem gátolható. A közérdekre nagyon fontos kérdéshez dr. *Löcherer* Tamás, dr. *Gaal* Gusztáv, dr. *Gálfi* József járási t. orvosok, dr. *Pazár* László, dr. *Drachslér* Adolf gyári orvos, dr. *Linberger* Albert városi t. orvos, dr. *Weisz* Géza körorvos, dr. *Hensch* Géza városi orvos, dr. *Gocso* Gusztáv körorvos, id. *Jureczky* Bertalan gyógyszerész hozzászólása után megegyezőleg azon eredményre jutott a közgyűlés, miszerint a cholera-járvány jelentkezése esetén a legjobb és a falun legegyszerűbb cholera-csir öltönek alkalmazni kell elsősorban a forró vizet, a

melyben a cholera-csirák egy perc alatt tönkre mennek. Ebben kell az orvosnak látogató vászon köpenyét kifőzni néhány percig, hogy a ruháján a járványt el ne hurcolja. A forrásban lévő vízbe kell az ápoló családbeli hosszú vászon felöltönyét és czérna kesztyűjét szintén napjában többször kiforratni. A cholera beteg szobájában a váladék oltatlan mézporával vastagon beszórando. A ház földje többszörösen bemeszelendő lesz.

Mig az orvos a faluba ér, minden községbe elhelyezendőnek lesznek orvosságos csöppek, a melyből a cholera jeleinél azonnal nyújtható az első segély.

Minden kolerás ház udvarán vagy konyhájában üstben folyton forró vizet és oltatlan mézport készen kell tartani, a mig az orvos másként nem intézkedik.

A gyógyszerárakban a gyógyszerészek felhivatnak, hogy a pénzt fertőtlenítsék, mert ez is ragályt terjesztő. A gyógytár padlózata cholera-csir öltő fertőtlenítő folyadékba mártott vászonnal terítendő be, hogy innét sem cipeltessék el az esetleges ott ragadt cholera bacillus.

Az ápoló személyzet viseljen ha lehet vászon vagy gummi cipőt, a melyet meglehet mosni, esetleg ki lehet főzni. Kezét gyakran mossa szappannal és lehetőleg forró vízzel, méz-tejjel stb.

Az érdekes és hasznos eszmecsere után dr. *Löcherer* Tamás bemutatta a vármegyei közkórház mult évi műtéti statisztikáját, s tudomására hozta az orvosoknak, hogy a közkórház immár úgy van berendezve, hogy oda a legnehezebb műtétet igénylő betegek is beszállíthatók szakszerű operáció céljából, s felkéri az orvosokat, hogy szükség esetén minél gyorsabban küldjék be a betegeket, nehogy a késedelemmel a beteg baja súlyosbodjék.

A gyűlés további folyamán az orvos gyakorlatban érdekes és ritkán előforduló kórosok közlései után a közgyűlés este 8 órakor ért véget s Jolsva város intelligenciájának részvétele mellett a nagyvendéglőben kedélyes vacsorával fejeződött be az orvosok jolsvai vendéglátása, a melyen az evangélikus egyház lelkésze *Chalupka* János a vendég orvosokat éltette, dr. *Löcherer* Tamás az orvosok iránt barátságos indulatú vendégeket és dr. *Hensch* Géza városi t. orvost köszöntötte fel. Dr. *Gocso* Gusztáv a legjobb kartársat, dr. *Hensch* Gézát nagy tisztelettel fogadott tiszteletben éltette. A jókedélyű lakomának a késő éjjel vetett véget.

lett s a csillagok tényénél nem vettük észre a félreeső Lucskát, úgy, hogy esti 8 óra felé egyenesen Barkára értünk be, a hol egy házból kihallatszott az elszállásolt diáksereg vig zaja, a mint szalmán pihentek. Minket meg a nem messze fekvő plébánián várt egy kedves és vendégszerető pap: Nagy Imre plébános. A fiukat Grünmann A. birtokos özvegye fogadta be egy üres urasági lakásba.

A házigazda olyan szíves volt, házinépe anynyira kedves volt, hogy a társaság jó kedve messzire benyult az éjjeli órákba és pihenésre nem sok idő maradt. Hát még mikor Imre bátyánk tiszta, csengő hangján fölesendült az új nóta:

„Ha meghalok, vigyetek ki,
Engem ne sirasson senki.
Patak partra temessetek,
Daloljatok sirom felett;
Daloljatok utoljára:
Repülj fecském ablakára!”

„Ne vigyetek temetőbe,
Sötét keresztfa erdőbe!
Hadd lássam a derült eget,
Halljam pacsirta éneket.
Daloljatok utoljára:
Repülj fecském ablakára!”

Biz az szép volt, a melódiája még szebb s az áldott jó Teri néni ott forgolódott körülötünk, a ki este a diákokról is gondoskodott. Későre járt az idő, föl-fölesendült az adomázás közben a refrain: „Eljen Teri néni!”

Nem mondhatjuk, hogy teljesen kipihenve indultunk reggel 6 órakor utnak, de mikor elhagytuk a híres nyári bucsujárás helyét, a hol az egyszerű emberek a tisztább élettöltéssel szoktak áldozni a menyébi örök tisztaság földi képe előtt: akkor mi is fölfrissültünk a hűs reggeli levegőtől, a melyen átszűrődött a hegyek-völgyek lombjait egyformán bearanyozó nap-sugár.

Jó negyedórai ut után ott voltunk utunk egyik céljánál: a Szádellői völgyben, a mely itt a felső részén a Sztraczenainak vadregényességét utánozza, alább pedig mészkö szikla alakulatainak esinosságával, merész méreteivel és változatosságával föltümulja. A völgyön végigrohan zugva, csobogva a Torna patak egyik ága, mellette jó kocsiut, itt-amott egy egy barlang s a víz szélén több helyen az ősember lakásának nyomai ősi cserepek alakjában. Jól kiválasztotta a mi ősiünk is, hol vannak a legszebb helyek, a melyek a természet fenségét s a teremtes nagyszerű művét hirdetik! Az égbemeredő óriás czukorsüvegek, vagy függőleges sziklafalak tetején most is nő még a fenyező közt a tiszafa, de már nehéz érte fölmenni. Lenn pedig a zugó patak partján százados, mohos oldalú juhárták árnyai alatt járunk.

Az igazi „czukorsüvegen” alul elválnak. A csapat nagyobb része lemegy Szádellő mellett Udvarnokon át Tornára. A kisebb csapat visz-

Fischer, Móldvay és Neumann

ÁLTALÁNOS ÜGYNÖKI ÉS BIZOMÁNYI IRODÁJA.

A NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANCE COMPANY GÖMÖRMEGYEI FŐÜGYNÖKSÉGE.

A HOLLANDI ÉLETBIZTOSÍTÓ R.-T. FŐÜGYNÖKSÉGE.

RIMASZOMBAT, KOSSUTH LAJOS-U. 2. I-ső EM. TELEFON 54. SZÁM. TELEFON 54. SZÁM.

Saját jól felfogott érdeke, hogy bármely ügyes-bajos dolgában irodánkat felkeresse. — Felvilágosítás díjtalan. — Előzetes költségei nincsenek.

Közvetítünk: jelzálogkölesönöket földbirtokokra, házakra és telkekre, építkezési kölcsönöket, conversiókat, ingatlanok vételét és eladását, bérleteket.

Elfogadunk: parcellázások, finanszírozások valamint egyéb pénzügyi műveletek keresztülvitelére vonatkozó megbízásokat.

Kieszközlünk: személyi hitelt földbirtokosok, kereskedők, iparosok s hivatalnokok számára gyorsan és diszkrétan. — Tisztviselő kölesönöket előkelő bankösszeköttetéseink révén kezes nélkül, előnyös feltételek mellett életbiztosítás s fizetésletiltás ellenében.

Tanítók gyűlése.

A Rozsnyó-egyházmezei kath. tanítók folyó hó 28-án tartották meg évi rendes közgyűlésüket Rimaszombatban. A közgyűlést megelőző napon előértekezlet volt, hol a választmány az előterjesztendő ügyeket beszélte meg. A közgyűlés reggel 8 órakor „Veni-sancte”-val és szentmisével — melyet dr. Véner Pál kanonok, Rozsnyó-egyházmezei főtanfelügyelő végzett — vette kezdetét, mely után a gyűlésre nagy számban megjelent tanfőiskolai és katolikus olvasóegylet nagytermébe vonultak. Különös fényt adott a gyűlésnek Lukács Géza alispán szíves megjelenése, ki a fontosabb tanügyi kérdések megvitatásában is tevékeny részt vett. Ugy szintén emelték a gyűlés fényét Pogány István kir. tanfelügyelő, Bihary István kir. s. tanfelügyelő, Törköly József a gömörvármegyei általános tanító-egyesület elnökének, Matolcsy Pál áll. elemi leányiskolai igazgatójának és a rimaszombati állami elemi leány- és fiúiskola tanfelügyelőjének megjelenése.

A gyűlést dr. Véner Pál kanonok egyházmezei főtanfelügyelő nyitotta meg mély gondolatokat tartalmazó beszéddel. Beszédében párhuzamot vont a keresztény nevelési rendszer — mely a vallás erkölcsi eszmék irányítása alatt áll — és azon nevelési rendszer között, mely Isten és vallás nélkül akarja a gyermekeket nevelni. Kimutatja a keresztény nevelési rendszer előnyét, az anyagelvű rendszer fölött, s hogy az erkölcsi súlyos talaja az anyagelvű rendszerben van.

A nagy figyelem és érdeklődéssel hallgatott beszéd után a gyűlés tagjai a „Hymnuszt” énekeltek el, mely után Litkey Menyhért elnök emelkedett szólásra s megemlékezett Marcsó Géza kanonok, volt egyházmezei főtanfelügyelőről, az ő 19 évi áldásos főtanfelügyelői működéséről s azt indítványozza, hogy a közgyűlés ragaszkodásának és szeretetének jeléül válassza meg az egyesület örökös disztagijává, mihez a közgyűlés a legnagyobb örömmel hozzá is járult. Üdvözlő és kéri Véner Pál egyházmezei főtanfelügyelőt, hogy ő is mint elődje, fogadja szeretetteljes pártfogásába az egyesület szent ügyét és a tanítóságot. Majd Pogány István kir. tanfelügyelő, Bihary István kir. s. tanfelügyelő, a rimaszombati állami elemi iskolák igazgatóit, tanfelügyelőit és az összes tagtársakat. Pogány István kir. tanfelügyelő megköszönte a szíves üdvözlést, örömmel jöttem mondotta, „a hivatás szeretettel hozott ide önök közé, hogy megismerjem azokat az irányelveket, melyek a tanítóságot vezetik.” Ekkor felolvasta az elnök dr. Kovács László polgármester átiratát,

szamegy egy darabon és átkel a hegygerinczen a másik völgybe, a melyet Áji völgynek neveznek. A két völgy felső része Gömörben van még, de az igazi szép részük már Abauj-Tornamegye.

Az Áji völgyért sokat kellett mászni: jó félórát ut fölfelé és lefelé a meredeken s mire odaérünk, látunk egy kisebb kiadást Szádellői völgyet. Ezért bizony most nem volt érdemes ennyit mászni, mert nagyon messze eljutottunk Tornától: ki tudja, elérjük-e a 10 órai vonatot?

Megpróbáltuk, de a csapat fáradt volt, Áj falu nagyon hosszú volt és Ájtól még hosszabb az út Tornáig. Ámbár a tornai várrom ott áll előttünk a kupalaku orom tetején, hajdan a Bebekek korában nagy szerepet játszhatott, a régi kocsiúton egészen bevésődtek a hegy szikláiba, — de most csak lassan pusztuló érdekes omladék, a melynek oldalán vadrózsabokor virít s a költők képzelete népesíti be fantom alakokkal.

A várhegy eltakarja Áj felől Tornát s így a hegyet meg kell kerülnünk, hogy láthassuk: hova igyekszünk? Biztattak, hogy elérhetjük még idején a vonatot, de bizony a tornai szőlők között kételkedni kezdtünk és bizony hiába siettünk át Torna alsó mellékútján, öt perczel előbb elrobogott a vonat, a mely társainkat Jászó felé vitte.

A bölcs megnyugszik sorsában és azon töri a fejét: miképen pótolhatja leggyorsabban az elmulasztottat? Így megnyugodtunk mi is és megtudván, hogy délután fél kettőkor ismét indul vonat, leültünk pihenni a vasúti vendéglő kertjébe és egy kis szerény ebédet is rendel-

melyben a rimaszombati közönség nevében üdvözölte a négy megyéből egybegyűlt tanítóságot és sajnálkozását fejezte ki afölött, hogy nagy elfoglaltsága miatt a gyűlésen meg nem jelenhetett.

Ezután a jegyzőkönyv és 6 beérkezett pályamű felolvasása következett. Az első pályadíjat Litkey Menyhért elnök tornaujfalvai, a másodikat Gulyás Pál sőregi, a harmadikat Barna Béla jászói tanító nyerte el. Ekkor jelentette az elnök, hogy Marcsó Géza kanonok volt főtanfelügyelő 200 kor-t az egyesületnek, 50 kor-t pályatételre, dr. Véner Pál főtanfelügyelő 100 koronát pályatételre adományozott, miért a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Ezután a pénztáros, könyvtárnok jelentése és különböző egyesületi dolgok, tanügyi kérdések megvitatása és a jövő évi közgyűlés helyének megállapítása következett, ezzel a gyűlés véget ért.

Délután 1 órakor a „Tompai szállóban” bankett volt, melyen számos felköszöntő hangzott el. Dr. Véner Pál főtanfelügyelő a Sipeki Balás Lajos megyés püspököt, mint az egyházmezei szerető, gondos atyját, Parák László dr. Véner Pál főtanfelügyelőt, Széman Endre prépost a nagy missiót teljesítő tanítóságot, dr. Valihora János apát, losonci plébános Pogány István kir. tanfelügyelőt, Matolcsy Pál áll. elemi leányiskola igazgatója a katolikus tanítóságot s kérte őket, hogy továbbra is maradjanak hűek azon elvekhez, melyek őket eddig vezették, mert szerinte is vallásosság és hazafiság azon két eszköz, mely nélkül a tanító semmi eredményt felmutatni nem képes. Litkey Menyhért elnök Széman Endre prépost, rimaszombati esperes-plébánost szíves vendéglátásáért s azon bankettért, melyet a gyűlést megelőző este adott a választmány tiszteletére. Törköly József áll. elemi iskolai igazgató a tanítóságot és Rajner Károly várgedei tanító a szállásadókat. A banketten 70-en vettek részt. A társaság a legjobb hangulatban a késő délutáni órákig maradt együtt.

Színház.

Színészeink az utolsó héten a következő darabokat hozták színre a közönség változó pártolása mellett:

Szombaton 23-án, Burnett Hodgson: „A kis lord” című 3 felvonásos életképét adták Lenkeffy Iczuka jutalomjátékául, a kit koszorúkkal és csokrokkal halmoztak el belépésekor. A kis lord nadrágszerepében igen ügyesen és kedvesen forgolódott a fiatal művész, a kinek tehetségét azóta a hír szélesebb körökben szárnyaira vette, mint azt tavaly első föllépései alkalmából is megjósoltuk, hogy kellő tanulmány

tünk. Volt biz' ott idő még aludni is és nem egy fiu jót aludt a széken ültében.

Szó a mi szó: a vonat végre elindult és Somodi mellett elmenve, láttuk a rozsnyói püspök villáját szép nagy kert közepén, majd Szepsin várva és átszállva, Jászó felé haladtunk. Három óra felé délután elhaladtunk a nagyközség mellett s a jászóvári nagy rendház közelében leszálltunk. Ott már az első csapat néhány tagja várt a legjobb hírekkel.

A jászóvári rendház hatalmas, impozáns, emeletes négyszögépület, középműt kettős tornyu templommal. Itt van Magyarország egyik kiváló tanítórendjének: a premontrai kanonokrendnek székháza és papnevelő intézete. A fehértalláros rend tagjai a vallás mellett a haza fűsében is mindenkor előljártak: a Rákóczy szabadságharc és 1848. idején üres maradt a rendház, csak az elaggottak maradtak otthon.

Az egyik udvaron áthaladva, látunk fehértalláros növényeket s a könyvtár ablakából társaink integettek. Ők már megebédelték s nézték a rendház nevezetességeit s a levéltárban megmutatták Tompa Mihálynak azt a lepecsételt kéziratcsomagját, a melyet ötven évre helyezett el ezen a hites helyen és már 7 év múlva letelik az ötven esztendő.

Mi ugyan már ebédeltünk egyszer, de a rendnek magyar vendégszeretete gondoskodott az elkésettől is s a kertnek pompás árnyas fái alatt másodszer is ebédeltünk. Jó szívvel adták, jó szívvel fogadtuk. — Ezután egy kedves premontrai paptanár kalauzolt bennünket. Elvezetett a halastó mellett a sziklára, a melyen vár volt valaha anno Giskra et comp. Utközben

mellett sokra viheti. Szabó Irma adta Mistress Errol szerepét a nála megszokott alaposággal, Kovács Margit Minna szerepében mutatott kiválóan sikerült alakítást. A fiatal művész nő mindig ügyesen, temperamentummal és rutinnal játszik. Nagy Sándornak igen jó alakítása volt a gróf szerepe, Deák és Hajdutska pompás jellemtanulmányt mutattak be Hobbs és Dick szerepében. — Harsányi és Földes játéka is ki elégitett minden várakozást s az est a sikerültek közé sorozható.

Vasárnap, 24-ikén „Nőemancipáció” című énekes bohózatot adták Szigethytől. A nyugalmazott tábornok szerepe Harsányinak sikerült alakítása volt. Szabó Irma mint mindig diskrét, részletekig kidolgozott játékot mutatott be az özvegy szerepében, Csáky grófné Flóra szerepét adta ügyesen, elevenen. Arpádot Korda alakította s mint mindig, teljesen beletalálta magát szerepébe. Derenghy és Reviczky Etel kettőse sok kacagtató jelenetet hozott a színre. Kovács Mariska, Földes, Hajdutska, Márkus jól adták kisebb szerepeiket s a játék összhangja teljesen sikerült.

Hétfőn, 25-én „Az ártatlan Zsuzskát” adták harmadszor kisszámú közönség előtt, de igen elevenen egy előadásban, mint zenében. Lenkeffy Iczka szerepét Kovács Margit igen sikeresen alakította.

Kedden, 26-ikán „Találkozás” című komoly színművet adták elő elég szépszámú intelligens közönség előtt. A francia darab házassági és szerelmi problémák megoldása körül forog, természetesen az utóbbiak javára és az előbbieket rovására, a mint azt a féktelenebb francia természet hozza magával, a mely szabadságot és minden csillogó gloiret szeret, de lemondás és ilyen csöndes, családias erények nincsenek inye szerint. Az ensemble kifogástalanul működött, de különösen Szabó Irma és Kovács Margit mutatták be e darab nehéz szerepeiben kiváló tehetségüket és rutinjukat, a mely a legnehezebb helyzeteken is játszva siklott át. A térj szerepében Nagy Sándor mutatott sikeres alkotást. Pompásan adta a szemérmes ügyetlent Deák. Földes játéka sem hagyott fenn kívánni valót.

Szerdán, 27-ikén Schnitzler és Gatti: „Kreolvér” című 3 felvonásos operette járta elég szép számú közönség előtt. A darab zenéje szép és a kar dicséretesen adta elő, de a darab nem valami tartalmas. A színészek sem találták egészen bele magukat a helyzetekbe. Csáky grófné bár temperamentuma sokra diszponálja és toilletjei elegánsak, még sem volt teljesen elemében Jaczinta szerepében, Nagy Gyula pedig egészen be volt rekedve. Szécsi, Korda, Harsányi, Haj-

megmutatta a rendi temetőt, a hol egy sírhely, márványkereszt és egy szomorú rózsató a rendtagok utolsó járuléka ezen a földön.

A szikla hármass csoportja a korona hármass bérczéhez hasonlít, tetejéről messzire ellátni. Alattunk Jászó, tovább Rudnok, Jászó Mindszent, lent rohan a Boldva vize, amott jön Metzénzfélől Tapolca patak. A meddig a szem ellát, mind a rend birtoka: 21 ezer hold, jobbára erdőből áll az itteni birtok. Ez mind a vallást és tudományt, a magyar kulturát szolgálja és marad elég a jótékony és vendégszeretet asztalára is. A szikla alatt hatalmas barlang van, oda menekült tatárjáráskor a környék népe.

Innen a Tapolca völgyébe mentünk jó sétauton, megnéztük a pisztráng tenyésztő telepet és a vízvezeték helyét s erdei uton jutottunk vissza a rendházba. Itt voltunk elszállásolva a vendég szobákban, a diákság meg egy üres erdőszélkésben.

Az impozáns épület hatalmas folyosóin majd eltévedtünk. Mindenütt tisztaság, rend, kényelem mutatja a jó gazdálkodás nyomát. A rektoriumban a ház perjele és a többi rendtagok kedvessége, szívesége páratlan volt s a perjel ur a végén arra célzott, hogy Tompa is olyan bizalommal fordult egykor hozzájuk, mint mi most. Adja Isten, hogy ez a kapcsolat erősödjék!

Reggel megnéztük a templom gyönyörű freskóit s vonatra ülve, Szepsiben kiszálltunk s a várakozás alatt a gótikus kath. templomot szemlélgettük meg. Innen lassu volt az út a Boldva völgyén, majd a Sajó völgyön át a Rimavölgybe jutottunk s este hat óra után értünk haza sok szép emlékekkel.

dutska, Derenghy, Kovács, Horváth Mariska igyekeztek jól játszani, de leginkább *Deák Kornél* mentette meg a sikert félszeg mókás szerepével, a mely sok derűtséget okozott.

Csütörtökön, szeptember 28-án utolsó és bucsuelőadásul *Verő György*: „Bajusz” című 3 felvonásos operettjét hozták színre. *Csáky* grófné *Barna* Mancsi adta a komorna szerepét, amelyben igen otthonosan érezte magát, csupa tűz, elevenség, temperamentum volt. *Szécsy* Emma Matilda grófnőt szintén nagyon temperamentumosan adta, bár nem volt egészen hangjánál. Kitűnően játszott *Kovács* Margit, aki Ilona szerepében ma is megmutatta, hogy ügyesség, rátermettség és részletekig kidolgozott finom tanulmány bármilyen nagyobb színpadra is képesítik a művésznőt. Ugy hisszük, hogy *Kovács* Margit nevével szélesebb körben meg fog ismerkedni a magyar közönség. *Reviczky* Etel kitűnő játékát többször elismerte közönségünk. A férfiak közül *Nagy* Sándor pompásan alakította a magyar főúri ifju jellemét, *Derenghy* sem maradt hátrább a huszáréval. *Harsányi* ismét megmutatta *Kozáry* József szerepében, hogy igen intelligens, hasznavehető színész. *Deák, Nagy* Gyula, *Földes, Márkus* mind hozzájárultak az est sikeréhez derék alakításaikkal s a zenekar — mint mindig — igen élvezhetően játszott s a csárdás táncz fináléjakor a közönség meghatva vett bucsut a társulattól.

Elismeréssel kell külön is szólnunk a társulat derék zenekaráról, mely *Jaczkó R.* kiválóan képzett karnagy vezetése mellett minden alkalommal fényes tanúságot tett pompás fegyelmességéről, jó összjátékáról és nagy zenei tudásáról. Sokszor kárpótolt bennünket a kar fogyatékos és gyenge énekszámainál.

Méltán elvárhatjuk azonban városunk polgárságától, hogy ne csak a cirkuszi előadások és birkózások kössék le a figyelmét, hanem a színelőadás művészi becsü termékei iránt több pártolásnak adja jelét, mert a jó szintársulat csak ott élhet meg, ahol jó pártolásra talál. Ebből a pártolásból méltán várhatnak a jövőre többet.

Mezey társulata innen Eperjesre távozott hosszabb tartózkodásra.

Hírek és vegyesek.

Személyi hírek. *Bornemisza* László főispán, *Lukács* Géza alispán, *Czinke* István ref. lelkész, dr. *Veress* Samu főgimnáziumi igazgató és *Bodor* István főgimnáziumi tanár tegnap Sátoraljauj helybe utaztak, hogy részt vegyenek a tiszáninneni ref. egyházkerület 3 napos közgyűlésén.

Lőrinczy György kir. tan. budapesti kir. tanfelügyelő mult héten Ajnácskőről — hol nővére látogatása végett néhány napot töltött — városunkba is átrándult s egy napot itt töltött.

Egyházkerületi közgyűlés. A tiszai ág. ev. egyházkerület szerdán és csütörtökön tartotta közgyűlését Kassán. Hétfőn érkezett a gyűlésre *Geduly* Henrik ev. püspök *Szentiványi* Árpád egyházkerületi felügyelő társaságában Kassára. A püspököt és felügyelőt lelkesen fogadták s a püspöknél kedden küldöttségek tisztelegtek. — A gyűlésen *Kemény* Lajos oszgyáni lelkész egyházi, *Szentiványi* József bejei nagybirtokost világi jegyzővé választották. A gyűlésen többek közt ott voltak: *Terray* Gyula, *Gyürky* Pál főesperesek, *Medveczky* Sándor, *Loysch* Ödön, dr. *Wallentinyi* Dezső, báró *Hámos* László, *Kubinyi* Géza, báró *Hámos* Antal, *Hevessy* Bertalan, dr. *Gaál* Gusztáv, *Kirinyi* Béla, dr. *Vieszt* Károly, *Bis* Elemér, *Bartholomaidész* László és *Hoznek* Lajos alesperesek.

Elölépések. A rimaszombati egy. prot. főgimnázium tanári karában a következő állás- és korszertinti előlépések történtek: dr. *Veress* Samu igazgató és *Bodor* István beléptek a VII-ik fizetési oszt. 3-ik fokozatába, *Kerekes* Dezső a VIII. 1-be, *Czinke* István, *Gyürky* Pál és *Lenner* Gyula a VIII. 2-be, *Pásztory* Gyula és *Schwalm* Nándor a VIII. 3-ba, *Marton* István a IX. 2-be. Az új rangfokozat 1911. jul. 1-től számíttatik.

Kath. egyházi hírek. *Erm* József távoztával megüresedett rimaszombati első kápláni állásra *Horváth* Gyula helybeli káplán lépett elő, a második segédlelkézi állásra pedig

Lója Jenő szepesmerényi káplánt helyezte át a megyéspüspök. Az előléptetéshez gratulálunk.

Jótekonyság. Folyó hó 19-én *Lukács* Gézáné és özv. *Ragályi* Gézáné uzsonnát, süteményt s cukrot adtak a nyomorék gyermekeknek. A kiosztásnál ott volt az elnökség és *Illés* Ilona tanítónő.

Esküvő. *Ginövszky* Jenő tornaljai vasuti tiszt e hó 27-én tartotta esküvőjét *Döring* Aza-lával Nagyrőczen. A polgári kötést dr. *Mihalik* Dezső polgármester végezte, a templomban pedig *Traum* Péter plebános áldotta meg a frigyét, beszédet intézvén a fiatal párhoz.

Az orsz. ág. ev. gyámintézet mult héten vasárnap és hétfőn tartotta nagygyűlését *Besztercebányán*, hol dr. *Radványi* György is megjelent. A közgyűlésen az idei nagy ötezer koronás szeretet-adományt a szerencsétlenül járt rimakokovai ág. ev. egyháznak ítélték oda.

Halálozások. Egy szép reményekre jogosító fiatal ember hunyt el városunkban szeptember 24-én. *Ibos* Jenő festőművész növendék, ki pályafutását a legszebb auspiciumból között kezdte meg s előhaladásában illetékes tényezők segítettek is, hosszas betegség után 24 éves korában halt meg. Szülőin kívül öt testvérje gyászolja a korán elhunyt fiatal embert, kinek hült tetemeit nagy részvét mellett 26-án temették el.

Léhner Elek, Fülöp Szász-Coburg Gothai herceg nyugalmazott gazdasági intézője, a *Marikovszky* Géza és özv. *Ujházy* *Marikovszky* Margit testvére szeptember 25-én 70 éves korában rövid szenvedés után Pusztá-Bozítán elhunyt. Temetése 28-án ment végbe nagy részvét mellett.

Kovács Albert helybeli lakost, a Majsa-p. volt birtokosát mély gyász érte, amennyiben atyja: *Klein* Zsigmond, kicsak néhány év előtt költözött Harkácsról Eperjesre, 75 éves korában szeptember 26-án elhunyt Eperjesen. Temetése élénk részvét mellett ment végbe 28-án. Özvegyén kívül több gyermeke és kiterjedt rokonság gyászolja.

Motyovszky Pál derencsényi ev. lelkészt mély gyász sujtotta le, amennyiben felesége: szül. *Farkas* Ilona szeptember 25-én 28 éves korában, boldog házassága 6-ik évében rövid szenvedés után váratlanul elhunyt. Ugy halljuk, hogy a szerencsétlen fiatal asszony pillanatnyi beszámíthatlan állapotában megmérgezte magát, tettének okát azonban nem is sejtik. 28-án temették el a község lakosságának nagy részvéte mellett a fiatal asszonyt, kinek halálát bánatos férjén kívül két gyermeke, szülői és öt testvére gyászolja.

Névváltoztatás. A m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy *Kondás* András rimaszombati lakos családnevét *Komlós*-ra változtassa.

Gondnoksági gyűlés. A rimaszombati állami elemi iskolák gondnoksága *Lukács* Géza elnöklete alatt szept. 26-án gyűlést tartott, melyen a gondnokok bemutatták az elmúlt iskolaévről szóló jelentéseiket. Ezek egyik pontját képezte *Timkó* Mihály igazgató-tanító nyugdíjazása, melyről *Lukács* Géza az elnök külön is megemlékezve, meleg hangon adott kifejezést a gondnokság részéről annak az elismerésnek, melyre a nyugalomba távozó tanító hosszú működése alatt magát érdemessé tette. *Timkó* Mihály meghatottan mondott köszönetet a szép búcsú üdvözléért. E gyűlésen lett bejelentve, hogy a leányiskolánál megüresedett tanítói állásba a miniszter *Szűcs* Györgynét nevezte ki, a ki állását szeptember elsején el is foglalta. A számvizsgáló bizottság bejelentvén azt, hogy az iskolák mult évi számadásait és az ez évi költségvetéseit rendben találta, azokat a gondnokság elfogadván, illetékes helyeikre küldi.

Fiatalon letörve. *Pósa* Lajos nemesradnóti ref. lelkész hasonló nevű fia 16-ik évében szept. 29-én, közel két évi betegség után, meghalt. A gimnáziumnak volt igen jeles növendéke. — Temetésére iskolatársaiából, a mostani hatodik osztályból négytagu küldöttség utazott Nemesradnóra.

Igazgatósági ülés. A kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága ma — október 1-én — d. e. 10 órakor ülést tart, melynek tárgyát betegségleyezési, kártalanítási és vegyes ügyek elintézése s az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok eskütétele képezi.

Tűzoltó napok. A mult hó 24., 25. és 26-ára hirdetett tűzoltó-napok városunkban reményen felüli eredménnyel végződtek. Ismerjük városunk nemesen érző közönségének áldozatkészségét, de figyelemmel arra, hogy nálunk is éppen ugy, mint igen sok helyen, nem sok becsüt adnak a tűzoltói intézményen és tűzoltón; nem mertük remélni, hogy oly szép eredményt hozzon a tűzoltó-nap. Régi dolog, hogy hölgyek nélkül jótekonyság el sem képzelhető. A női kedvesség az, mely a köszívü embert is meghódítja; a nő az, ki nem kiméli a fáradságot és nem válogat még az időben sem, ha jótekonyságról van szó. Így volt ez ez alkalommal is. Az első napon, 24-én az ég csatornái sűrűn öntötték a vizet, a gyűjtésről tehát szó sem lehetett. A szomorú időben tehát bájos, szolgálatra kész hölgyeink nem csöda, ha kedvüket vesztették. Hétfőn azonban és kedden már derült idő lévén és csak néha-néha cseperegvén, annál nagyobb buzgalommal láttak a hölgyek a gyűjtéshez. Az urna az Erzsébet-terén volt felállítva, mely mellett d. e. 11 órától d. u. 1 óráig dr. *Sóldos* Béláné szül. *Máriássy* Lili ur-asszony állandóan ott örködött hatalmas férfi gárdától körülvéve. Innen indultak azután hódító körútra bájos leányaik gyönyörű szép virágokkal felfegyverkezve és járták be párosan az Erzsébet-teret, az utcákat és az üzleteket. A leányok a következők voltak: *Illés* Ilona, *Keisler* Aglaja és Mara, *Kubinyi* Izuka, *Lukács* Margitka és *Szakall* Etuka urleányok. A gyűjtésben egy pár gavallér is segédkezett nekik: dr. *Soldos* Béla vm. aljegyző, *Fáy* Barna, *Farkas* Balázs, *Hegyessy* Pista, *Lukács* Bandi, dr. *Molnár* József, ifj. *Máriássy* László és Zoltán. A gyönyörű virágokat *Vámossy* Sándor műkerész adta ajándékba, figyelemmel a jótekonyságra. A két nap alatt befolyt összesen 257 kor. 67 fillér. Valóban meglepő volt egyes urak részéről az a gavalléria, mit hölgyeinkkel szemben tanusítottak. Volt azonban olyan is, ki egy fillért sem adott, vagy pedig duzzogva dobott oda 20 fillért azzal, hogy neki nincs szüksége a tűzoltóra. Adja Isten, hogy ne is legyen! Az adakozók és gyűjtők pedig fogadják az országos tűzoltó-szövetség hálás köszönetét.

Pelsőczon is volt tűzoltónap, hol *Blum* Rezsőné, dr. *Gescheit* Józsefné és *Decsi* Gyuláné sikeres gyűjtést rendeltek a „Tűzoltó Otthon” alapja javára.

Közigazgatási tanfolyam. A belügyminiszterium október hó 4—14-ig Budapesten közigazgatási tanfolyamot tart, melyre az ország összes vármegyéből berendelték tisztviselőket. Vármegyénkből *Molitorisz* Zoltán putnoki járási tisztí főszolgabíró van behíva a tanfolyamra.

Városi költségelőirányzat 1912-ik évre. Rimaszombat város 1912. évi költségelőirányzata most hagyta el a sajtót, s a városi képviselőtestület tagjainak már szétküldetett tanulmányozás s a közgyűlésen esetleges hozzászólás céljából. Az 1911. és 1912. évi előirányzat között alig van feltűnő különbség. A szükséglet főcím alatt adók és illetékekre volt 12083 korona 2 fillér, most 12273 korona 94 fillér. Rendszeresítettekre volt 60585 korona 92 fillér, most a közig. tan. állás folytán 63456 korona 32 fillér. Irodai szükségletre 3220 kor., fuvar-, napi- és tiszteletdíjakra 1000 korona. Ujenczozási és katonabeszállásolási költségekre 800 kor., községi épületek javítására és biztosítására volt 6698 korona 50 fillér, most 7350 kor. Utcák, terek tisztítására 7989 korona 2 fillér. Irodai czélokra volt 19291 korona 9 fillér, most 19498 korona 1 fillér. Rendőri kiadásokra volt 26995 korona 78 fillér, most 31913 korona 78 fillér a rendőrök fizetésemelése miatt. Gazdasági kiadásokra volt 31751 korona 48 fillér, most 34148 korona 88 fillér a fizetésemelés miatt. Városi eselédkeknek és szegényeknek 2170 korona. Terhelő adósságok kamataira volt 36037 korona 6 fillér, most 36152 korona 96 fillér. Rendkívüli kiadásokra 26073 korona 26 fillér, most 26391 korona 53 fillér. Előterjesztésekre 3300, most 3700. Vegyes és előre nem látottakra 9820 kor. *Fedezet* főcím alatt: Készletmaradvány 1651 korona 98 fillér, most 8129 korona 92 fillér. Ingatlan vagyon jövedelméből 1911: 109608 korona 24 fillér, most 108268 korona 59 fillér a kevesebb tűzifa vágása miatt. Jogok és javadalmak jövedelméből 22406 korona 28 fillér, most 18154 korona 28 fillér a vásárjog bérének

csökkenése miatt. Tőkék stb. jövedelméből 6921 korona 89 fillér, most 9315 korona 8 fillér a 68000 koronás korona járadék kamataival. Térítvényekből 9134 korona 97 fillér, most 10533 korona 13 fillér az új járdák létesítése és nyugdíjpótadó emelkedése folytán. Vegyes és rendkívüliekből 42965 korona 22 fillér volt, most 44548 korona 10 fillér. A mérleg szerint szükséglet 260400 korona 48 fillér, múlt évben 247815 korona 13 fillér; a fedezet 198949 korona 10 fillér, múlt évben 192688 korona 58 fillér. Hiány 61451 korona 38 fillér, múlt évben 55126 kor. 55 fillér, melynek fedezetére szolgál 108195 kor. 72 fillér állami adó után 56% (múlt évben 55%), községi pótadó 60589 korona 60 fillér és 6155 korona 59 fillér állami pótadó után kivetendő 14% mezőőrber pótadó 861 korona 78 fillér, összesen 61451 korona 38 fillér. A vagyonskimutatás 1911. január 1. Vagyonérték 2372308 kor. Ugyanennyi a terhelő tartozás 1800753 kor. 48 fillér tiszta vagyon mint egyenleg feltüntetésevel.

Vigalmi bizottsági elnök. A polgári olvasókör vigalmi bizottsága szeptember 28-án este tartott ülésén egyhangulag elnökévé választotta *Márkus László*, aki ezen a téren szerzett érdemeivel eddig is rászolgált erre a kitiüntetésre.

Megtagadott hirdalás árulási engedély. Vármegyénk alispánja abból az indokból, hogy a „Nap” irmodoránál és irányánál fogva alkalmas az olvasó közönség megtévesztésére, annak utcaizai elárúsítását a jövőben nem engedélyezte.

Halálos sérülés. Királyhegyalja községhez tartozó Nándorhuta Koburg hercegi hengerminél szept 30-ikán reggel egy halálosan sérült munkás hulláját találták. A holttestet Sváboka telepre szállították s az esetet bejelentették a kir. ügyészséghez és a Nagyrőzei kir. járásbíróshoz, mely a törvényszéki bonczolást elrendelte.

Esküdtszéki főtárgyalások. A helybeli kir. törvényszéknél, mint esküdtbírósnál holnap hétfőn kezdődik a három napos tárgyalás. Első napon az 1911. június 9-től előzetes letartóztatásban levő *Marcis György* 25 éves oláhpataki lakos szándékos emberöléssel vádolt napszámos ügye fog tárgyalatni *Kolbay Sándor* kir. táblai bíró elnöklésével. Az eset az volt, hogy f. é. június 6-ikán *Marcis György* az édes anyját özv. *Marics Jánosné* szül. *Polák Mária*t Oláhpatakon fahasábokkal agyonverte. Az anya iszákos volt, a fia kötekedő, verekedő természetű. A jelzett napon a koresmából hazatérve, ittás állapotban levő anyjától követelte, hogy neki vacsorát főzzön, de ez nem akart főzni, s ezért a fiu összeverte, 14 bordáját összetörte. A vádhatóságot az esküdtszéki főtárgyaláson dr. *Mészáros István* kir. ügyész képviseli.

Második napon kedden a szándékos emberölés és erőszakos nemi k. büntetével vádolt *Belko Márton* 17 éves cseléd bűnügye fog tárgyalatni. A fiu *Klenőczon*, 1911. július 23-án a *Klenőcz* határában levő id. *Konyák András* tanyáján tehénpásztoroként szolgálván, a 11 éves *Lászka Johanna* e napon reggelit vitt ki neki. *Belko* a kis leányon erőszakot követett el s azután, mivel a leány tenyegedőzött, hogy anyjának és gazdájának elmondja az esetet, a fiu forgópisztolyából fejbőlötte a kis leányt, ki nyomban szörnyet halt. A tárgyaláson elnök *Cseh István* kir. táblai bíró lesz. A vádhatóságot *Penyigei M. Lajos* kir. ügyész képviseli. — Harmadik napon szerdán a gyújtogatás büntetével vádolt *Horváth Benedek* felett fog ítélni az esküdtbíróshoz *Kolbay Sándor* kir. táblai bíró elnöklete alatt. A vádat dr. *Mészáros István* kir. ügyész képviseli. *Horváth* azzal van vádolva, hogy 1911. július 24-ikén *Tajti* községben testvérenek *Horváth András*nak házáat meggyújtotta és *Pál Ferencz* szérüs kertjében a cséplés alatt álló buzakazalt tel akarta gyújtani.

Ipartestületi nyugdíjgyesület. A helybeli ipartestületi nyugdíjgyesület választmánya múlt vasárnap délelőtt id. *Rábely Miklós* elnöklésével ülést tartott, melyen a fél-évi számadást mutatta be a számvizsgáló bizottság s a választmány ezt tudomásul vette. Néhány tagot, kik az intézmény tagjai nem kívánnak tovább maradni, törölt a választmány és 7 új tagot vett fel. *Rónay Gyula* jegyző a szept. 3-án tartott multság jövedelméről tett jelentést.

Nyugtázás. A rakottyási ref. egyház harmonium alapja javára *Szalvendy Gyula* és *Taródy Mihály* 20—20 koronát adományoztak. Az adományokat nyújtazza a ref. egyház gondnoka nevében — *Fábián József*, áll. tanító.

Vasuti bejárás. A rimaszombati poltári helyi érdekű vasut vonalat finanszírozó pénztézet vállalkozói, a *Schiffer és Grünwald* cég egyik tagja: *Schiffer Miksa* mérnök szept. 28-án mérnök társaival városunkba érkezett s 29-én a vonalat automobilon bejárták.

Szüreti multság. Már harmadik terminus gyanánt tüzték ki a mai vasárnapot erre a tervezett érdekes multságra. Ma minden esetre megtartják még szakadó esőben is. Ebben az esetben azonban ernyős szekereken lesz délután a jelmezes fölvonulás; a multságot pedig a polgári olvasókörben tartják. Ha azonban derült naptény kedvezne, úgy stilszerűleg a szőlőkbe vonulnak ki és ott megy végbe program szerint a szüreti multság.

Kis tragédiák a menhelyen. Ilyen címmel a „Nap” nemrégiben hosszabb cikket közölt az állásából felfüggesztett balassagyarmati telepfelügyelő rut intrikája és információjára alapján. A cikkben erősen meghurcolták és súlyos mulasztásokkal vádolták a helybeli gyermekmenhely vezetőjét. — Mindenki tudta, hogy ez a személyeskedés minden alapot nélkülöz, s a ki elolvasta a közleményt, rögtön tisztában volt annak forrásával és a vádaskodás indító okaival. A vizsgálat széles mederben folyt és annak legszebb eredményeként olvastuk a „Nap” szeptember hó 26-án megjelent számában a következő elégtételt: „A rimaszombati gyermekmenhely igazgatója — mint a „Nap” megírta — felfüggesztette állásától özvegy *Winkler Gyulánét*, a balassagyarmati telepfelügyelőt, kisebb-nagyobb visszaélések miatt. Egyidejűleg a belügyminisztérium vizsgálatot indított azoknak az állítólagos visszaéléseknek dolgában, a melyek révén a telepfelügyelő vádat kovácsolt a menhely központi igazgatósága ellen. Hivatalos aktákból megállapította a „Nap”, hogy a rimaszombati gyermekmenhelyen mulasztás, visszaélés, gondatlanság egyáltalán nem történt, s özvegy *Winkler Gyulánét* azért kellett állásától felfüggeszteni, mert 1910. óta egész sereg följelentést adtak be ellene. Azonkívül a központhoz a valóságnak meg nem felelő jelentéseket küldött be, a gyermekeket a telepen kívül lakó nevelőszülőkre bizta és a nevelőszülők részéről apró kedveskedéseket, ajándékokat fogadott el.”

Vasuti podgyászok őrzése. E címmel lapunk múlt számában közölt híreinkre a miskolci üzletvezetőségtől vettük a következő sorokat: „Beesés lapja folyó évi 39. számának „Hirek és vegyesek” rovatában „Vasuti podgyászok őrzése” cím alatt megjelent közleményre tisztelettel értesítjük, hogy az utasok kézi podgyászainak megőrzésére — az üzletszabályzat 39. §-ában előirt határozomány szerint személyzetünk csak oly állomásokon vállalkozhat, ahol a szóban forgó tárgyak biztos elhelyezésére alkalmas helyiség van. — Ily helyiség hiányában a kézi podgyász megőrzésre nem fogadható el. — A hivatkozott közlemény szerint „az utasok kényelme ellen” irányuló intézkedés tulajdonképen az utazó közönség érdekét van hivatva szolgálni az által, hogy az állomás-málházót eltiltja oly toglalkozás és vállalkozástól, melynek következményeért az illető az anyagi felelősséget sem volna képes elviselni oly esetben, ha az általa megőrzés végett átvett értékes podgyász-darab esetleg elveszne. — Tanulmányozni fogjuk, hogy miként lehetne e kérdést az utazó közönség érdekének veszélyeztetése nélkül megoldani és ha a podgyász megőrzésre alkalmas helyiség rendelkezésre fog állni, az említett tárgyaknak letéteményezésre való átvételét el fogjuk rendelni. — Miskolcz, 1911. évi szeptember hó 26-án. *Bernáth*, üzletvezető h.” — Köszönettel tudomásul vesszük a felvilágosítást, de kérjük, hogy az utazó közönség érdekében sziveskedjék a jövőben akként rendelkezni, hogy megbízható egyén a podgyász felügyeletére utasítsassék!

Postai kézbesítés. A szeptember hó 17-én lapunkban megjelent „lassu kézbesítés” című közleményünkre válaszképen érdekelte helyről az alábbi sorokat kaptuk: A kézbesítés az 1910. évi október hóban a közönség érde-

kében, annak előnyére lett megváltoztatva s életbeléptetése után, a közönség csak dicsérettel illetve a vezetőséget. Ezen kézbesítés áll fenn most is; mivel eddig egyetlen egy konkrét panasz sem fordult elő, bizonyítja leginkább, hogy arra okot az itteni postahivatal nem is szolgáltatott. Az általánosságban felhozottakra az a megjegyzése a hivatalnak, hogy kézbesítés naponta háromszor történik: d. e. 9 órakor, d. u. 2 és 6 órakor. A 6 óra után érkező anyag másnap lesz kézbesítve. Hogy a közönség azon része, akik a kézbesítési körut kezdetén laknak, a küldeményeket korábban kapják mint azok, akiknél a kézbesítés végződik, ez csak természetes. Hogy mily felelősségteljes és terhes munkát végez az itteni postahivatal személyzete, szolgáljon némi felvilágosításul az 1910. évi statisztikai adatok néhány tétele:

Feladott:	Erkezett:
603460 közönséges levél	923676 közöns. levél
30571 ajánlott levél	39060 ajánlott levél
25575 csomag	44287 csomag
34965 db. 2356500 K u alvány	30386 db. 2068348 K
18255 db. 4230671 K csekk	2693 db. 880925 K
13464 db. távirat	19905 távirat
123913 távbeszélő kapcsolás volt.	

Ezenkívül a hírlapok, megbízások, átmenő táviratok stb. A felsoroltak után tisztelettel kéri a hivatal a n. é. közönséget, hogy a tényleges panaszokkal inkább a postahivatal vezetőségéhez forduljanak, mint a lapok szerkesztőségéhez, ami nemcsak kevesebb fáradsággal jár, de ahol azonnal orvoslást vagy felvilágosítást nyerhetnek. — (Közöljük a postahivatal vezetőjének fenti adatokat közlő felvilágosítását, de — bármennyire is sajnáljuk — tenn kell tartanunk azt az állításunkat, hogy a kézbesítés lassan és gyakran elkésve történik s ez meglehetősen rendtelenséggel jár, mert a közfelvidékről sokszor két nap mulva kézbesítettnek a küldemények, magánosok és t. előfizetőink is panaszkodnak pld. azért, hogy a szombat estefelé postára tett lappeldányt helyben hétfőn reggel kapják, sok lappeldány elvesz és kiadóhivatalunk soha annyi reklamációt nem kapott, mint most, holott az expedíció ma épen olyan pontos a kiadóhivatalban, mint ezelőtt volt.) *Szerk.*

Köszönet. Mindazoknak, kik szeretett kis leánykánk elhunytával jó szívük által sugallt részvétüket nyilvánították, hogy nagy bánatunkban vigasztaljanak és a temetésén szívesek voltak megjelenni, ez uton mondunk hála köszönetet. — Rimaszombat, 1911. szept. 28. *Takács Ferencz és neje.*

Táncztanítási jelentés. *Dobránszky János* jóhírű táncmesterünk e hó 3-án kezdi meg táncztanítási óráit. A diákoknak a polgári olvasókör termében, a kereskedő és iparos ifjúságnak pedig a Tompa-szálloda jól fűtött és tágas nyári ebédlőjében fogja az órákat adni. Ajánljuk városunk szülöttét, ez elsőrangú, jó módoru táncmestert a közönség figyelmébe és pártfogásába.

Hirdetmény.

3220—911. kbsz. — A nagymélt. m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur f. évi 65002. II. szám alatt kelt leiratával elrendelte, hogy a Rimaszombat r. t. városi vízvezeték kiépítése Felsősziklás község határában fekvő, a bemutatott tervekben feltüntetett telekkönyvbéli ingatlanoknak kisajátítási eljárás mellett is foganatba vétessék, köztudomásra hozom, hogy ezen az 1881. évi XLI. t. cz. 33. és következő §-ain alapuló eljárás vezetésére a vármegyei közig. biz. 3220—911. sz. határozatával én aláírott bizattam meg, s hogy a vezetésem alá helyezett bizottság eljárását Felsősziklás község közházánál **f. évi október hó 23-án délelőtt 9 órakor** kezdi meg.

Továbbá felhívom figyelmét a közönségnek arra, miszerint a kiküldött bizottság a kisajátítási törvény 34. §-a értelmében a kisajátítási terv megállapítása felett még akkor is érdemi leg fog határozni, ha az érdekeltek közül a tárgyaláson senki meg nem jelenik, felhívom az érdekeltség összes tagjait, hogy a kitűzött tárgyalási helyen és időben megjelenni s a tárgyalásban résztvenni saját érdekében álló feladatának ösmerje.

Rimaszombat, 1911. szeptember 30-án.

Lukács alispán,
mint a kiküldött bizottság elnöke.

Elhalasztott tárgyalás. A helybeli kir. törvényszéknél szept. hó 29-ikére volt kitűzve a magzatelhajtás büntetvével vádolt Szlabey Jánosné és társa büntügyének tárgyalása. A Sz. J-né védője dr. Törköly József ellenőrző orvos szakértőként dr. Reisman Lászlót hozatta el Budapestről. A bizonyítási eljárás lefolytatása után a kir. törvényszék elnapolta a tárgyalást s az összes iratokat a megszüvegezett kérdésekkel együtt az igazságügyi orvosi tanácshoz küldi fel véleményadás céljából.

Véletlen lövés. Murányszabadin szept. hó 21-én csaknem végzetes baleset történt. Gyurgyák András ottani lakos ugyanis kutyáját, mely már sok bajnak volt okozója s Valastyák Jánosné — egy ablakos fiatal feleségét — megtámadta, le akarta löni. Rosszul célzott s a lövés Valastyáknét találta, kinek testébe furódott több helyen a löveg. A súlyosan sérült asszonyt másnap — 22-én a helybeli kórházba szállították.

A városi vízvezeték és csatornázás munkálatai javában folynak. A sziklasi forrásnál jelenleg mintegy 70 ember dolgozik s már a malomhoz érkeztek a munkálatokkal. Városunkban a tamásfalai utcán és pokorágyi utca közelében ásták fel a földet. A Bernstein Káldor és Becsey vállalkozó cég megbízottja: Káldor Pál mérnök s a Zarka Elemér műszaki tanácsos megbízott, Nagy mérnök állandóan szigorú felügyeletet gyakorolnak a munkálatok felett.

Uj posta kirendeltség. A kereskedelmi miniszter megengadta, hogy Rónapatak községben új posta kirendeltség állíttassék fel.

Elítélt bűnös. A helybeli kir. törvényszéknél szept. hó 29-ikén tárgyalták Janostyák József ottliai lakos bűntudját, ki f. évi június 5-ikén Kozsiak Andrásal ismételt összeveszett a koresmában, majd a koresmai dulakodás után, a patak mellett újra nekigyürköztek s a vízben hol az egyik, hol a másik verekedő volt felül. Végre Janostyák egy követ úgy fejbevágtatta ellentelét, hogy ez az elszenvedett koponyarepedés következtében meghalt. A főtárgyaláson Kolbay Sándor kir. táblai bíró elnökölt s bírák voltak: Fodor Zoltán és Langhoffer Viktor. A vádhatóságot dr. Mészáros István kir. ügyész képviselte, védő dr. Krausz Gyula volt. A bíróság erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértésben bűnösnek mondta ki Janostyákot s a vizsgálati fogságban eltöltött 2 hónap és 21 nap beszámításával 2 évi börtönrre ítélte. Az ítélet jogerős.

Egy örült támadása. Mult hó 21-én reggel Krajesi Mihály építő-vállalkozó Susányból biciklin Osgyán felé igyekezett, midőn a falu végén egy örült ember, aki Zsaluzsányban kondás is, lerántotta biciklijéről s botjával több ütést mért rá. Szerencsére azonban a faluból meglátták az esetet s több ember segítségére sietett a megtámadottnak. Ez már nem az első eset, hogy az uton járókat megtámadja nevezett kondás. Hetenkint 4—5-ször is Rimaszombatba megy futva s ilyenkor nem tanácsos vele találkozni. Hallomás szerint a községi előjáróság már be is szállította Rimaszombatba a kórházba, a honnét azonban elutasították azzal, hogy ép elméjű. Talán mégis intézkedni kellene ártalmatlanná tétele iránt? Mert baj esetén kit terhel majd a felelősség?

Szerkesztői üzenetek.

P. Susány. Köszönjük tudósítását, mely pénteken 22-én lett Osgyánban feladva és csak 24-én lapunk megjelenése után vettük. Máskor kérjük előbb értesítést, mert nálunk most végtelenül lassu a postai kézbesítés.

Nyilt-tér. 3—10

E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

GRÜN ADOLF

rimaszombati szállítóval szembeni 210 kor. követelésemet olcsón eladom. — **Czim:** a kiadóban.

Ajánlkozás.

Fiatalkorú okleveles óvónő urival családhoz nevelőnőnek ajánlkozok. — **Endrey Mariska Rozsnyó** (Gömörmegeye.)

Mértékhitelítés. A helybeli állami mértékhitelítő hivatal hirdetménye szerint a folyó évi időszakos hitelítés a rimaszombati érdekelt felekre nézve az alábbi sorrendben fog megtartatni, miért felhívjuk polgártársaink figyelmét, hogy ezen kötelességüknek a hirdetményben meghatározott módon eleget tenni el ne mulasszák.

Az időszakos hitelítés sorrendje Rimaszombatban

A felek nevének kezdőbetűje	Az időszakos hitelítés napja
A—C	október 3.
D—E	" 4.
F—G	" 5.
H—I	" 9.
K	" 10.
L—N	" 11.
O—R	" 12.
S—Sz	" 16.
T—V	" 17.
W—Z	" 18.

ELADÓ HÁZ.

Kossuth-utca 41. számú ház

szép udvarral és nagy kerttel eladó.

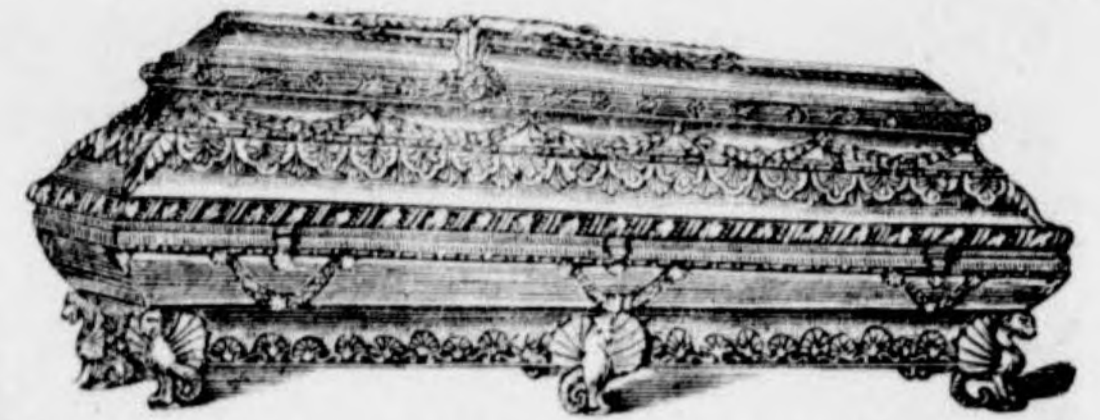
Venni szándékozók értekezhetnek:

ANDRÁSI LÁSZLÓ fényképészszel. 10—*

Értesítés.

Tisztelettel hozom tudomására Rimaszombat város és a vidék n. é. közönségének, hogy **45 év óta fennállott**

HOLLÓSY-féle temetkező-vállalatot

átvettem, azt ezentúl a régi név igénybevételével, **Deák Ferencz-utca 24. sz. alatt Zsuffa Kálmán-féle ujonnan épült házban a saját nevem alatt fogom tovább vezetni.** — Kérem eunélfogva mindazokat, kiknek kedves halottaik eltemetése osztályrésztül jut, ezen szomorú kötelességek teljesítésével engem megbízni. Elvállalok mindenféle temetkezést és az ezzel járó összes teendőket.

Tartok raktáron mindenféle nagyságban és kivitelben **érc- és fakoporsót, szemfedőt, sírkoszorút, koszorúszalagot, készítették gyászjelentéseket, ravatalozást** stb. mérsékelt áron a legegyszerűbbtől a legdíszesebbig.

A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri 14—*

ZAWADZKY EDE

Rimaszombat, (Deák Ferencz-u. 24.)

Amerikai czipők. Amerikai czipők.

Ludtalupek figyelmébe!

A „REFORM” és „TRIUMPH” LUDTALPVÉDŐ

minden czipőbe könnyen alkalmazható és ruganyosságánál fogva könnyű járást biztosít.

ORVOSILAG AJÁNLVÁ

Kapható: Kovács Zsigmond-féle

férfi-, női- és gyermek-czipő raktárában

RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-U. 8 SZ.

Valódi sárczipők. Valódi sárczipők.

Kassa szab. kir. városnak részben saját határában, részben a város körüli községek határában fekvő, nagyobb részben bükkös, kisebb részben tölgyes erdősegeiben

az őszi makkoltatás használat

mintegy 4200 kat. holdon bérbeadás alá kerül.

Érdeklődők felhivatnak, hogy a szükséges terület iránti igényeiket **Kassa szab. kir. város erdőhivatalával közöljék.**

A bérbeadás 100—400 k. holdas részletekben történik.

Az egész terület kisebb részeiben is vízzel igen bőven el van látva. A makktermés teljes.

1—2

Kassa, 1911. szeptember 22-én.

KARSAY, erdőtanácsos.

Eladó lőfegyver.

Egy teljesen új állapotban lévő 16-os
PIEPER-LANCASTER
lőfegyver, mely új korában 170 korona
volt, ma 120 koronáért eladó.
Czim: megtudható a kiadóhivatalban.

ELADÓ EMELETES HÁZ.

Rimaszombatban **Kossuth-u. 24. sz.**
ház, melynek földszintjén két **bolthe-**
lyiség és egy lakás, az emeleten pedig
egy 4 szobás lakás van, a hozzátartozó min-
dentéle mellékhelyiségekkel szabad kézből
eladó. — A vételár- és feltételek felől
értekezni lehet ugyanott **Gondkivits**
Ferenczné tulajdonossal. 8—*

Bérbeadási hirdetés.

4730—1911. T. sz. — Rimaszombat város
tulajdonát képező s Rimatamásfalva községben
fekvő teljesen átépített ugynevezett „**Gond-**
üző“ korsma 1912. évi január hó 1-étől
kezdődő s 1917. évi december hó 31-ig terjedő
6 egymásután következő évre bérbe kiadó.

Evi bérösszeg: 2042 azaz kettőezer-
negyvenkettő korona.

Írásbeli zárt ajánlatok, melyhez a fenti
bérösszeg 10%-ának a város pénztárába történt
befizetését igazoló hivatalos nyugta esatolendő,
a város polgármestere vagy helyetteséhez **folyó**
évi október hó 14-ik napjának déli
12 órájáig nyújtandók be, annyival is inkább,
mert a később érkezők figyelembe vételét nem
fognak.

A vonatkozó egyéb feltételek polgármester-
nél megtudhatók.

Rimaszombat, 1911. évi szeptember 18-án.

Dr. Kovács, polgármester.

Hirdetés.

3936—1911. sz. — A rimaszombati kir. tör-
vényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi,
hogy a Finkelstein Dávid és Roncsák Anna és
társai mint bíróság kimondott esatlakozott vég-
rehajtatóknak Peternel Lukács végrehajtást szen-
vedő elleni 173. kor. 30 fill. tőke és 79 kor. 74
fill. per és jár. iránti árverési ügyében a végre-
hajtási árverést az 1881. évi 60 t.-cz. 144. és
következő §-ai értelmében a rimaszombati kir.
törvényszék területén levő Forgácsfala község-
ben fekvő s a forgácsfalai 3. sz. tjkvben foglalt
A. I. 1. sorsz. 203—205. hrsz. alatti beltelek,
ház 7. sz. alatti udvar s kert ingatlanból B. 9.
sz. alatt Peternel Lukács nevében álló 1/2-ed ju-
talékra 883 korona 40 fillér;

továbbá a forgácsfalai 36. sz. tjkvben fog-
lalt A. I. 25—35. sorsz. alatti közös erdő s le-
gelő ingatlanból B. 502. alatt Peternel Lukács
névében álló 12/1464-ed rész jutaléka 39 koro-
nában ezennel megállapított kikiáltási árban el-
rendeltek s annak megtartására határnapul
1911. évi október hó 6-ik napjának d. e. 10
óráját Forgácsfala községben a községi bíró
házában tüzte ki, mely alkalommal a fent kö-
rülírt ingatlanok a becsáron alól is elfognak
adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiál-
tási ár 10%-át, azaz 83 kor. 40 fillér, 3 kor.
90 fillért készpénzben vagy az 1882. évi 60. t.-cz.
42. §-ában jelzett és az 1881. évi november 1-én
3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8.
§-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a ki-
küldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60. t.-cz.
170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróság-
nál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt
az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék mint könyvi
hatóság 1911. évi július hó 12. napján.

Mészáros s. k., kir. törvényszéki bíró.

Könyv bekötéseket

a legrövidebb idő alatt
izlésesen, jutányos áron
:: eszközöl ::

Rábely Miklós és Fia

:: könyvkötészete ::

RIMASZOMBAT, Erzsébet-tér 9.

:: (Kaszinó-épület.) ::

„66“

a XX. század varrógépe.

Csakis czégünk üzleteiben vagy
azok ügynökei útján vásároljunk.

Singer Co. varrógép R.-Társaság.

Egy a **fehérneműtöméshez** való utasítást tartal-
mazó füzet bárkinek **ingyen** kiadatik 3—26

SOÓS GYULA és TÁRSA

temetkezési vállalata Rimaszombat.

Állandóan nagy raktárt tart **ko-**
porsókban u. m. fa, utánzott és valódi
érezben.

Szemfedőkben: tarlatán, bobinett,
selyem-illusion és selyemgázban.

Halotti lepedőkben: cambrie, sza-
tén, atlasz és noblesz-selymekben.

Sirkoszorukban: bámulatra méltó
nagy választék.

Ajánlkozik temetések rendezésére úgy helyben mint vidéken a legegyszerűbb
kiviteltől a legdiszesebb kivitelig. 4—6

Gyászjelentések elkészítése és azoknak szétküldése csupán önköltségi áron számítatik fel.

TELEFON 47 ALAPÍTOTT 1851

ÖZV. HLOZEK JÁNOSNÉ ÉS FIA

GÉP-TAKARÉKTŰZHELYKÉSZÍTŐ

RIMASZOMBAT.

TŰZHELYEI MA MÁR

ORSZÁGOS

HÍRŰEK!

KÉPES ÁRJEGYZEK INGYEN!

A Rimaszombati Konzervgyár R.-T.

Vásárol: nyári almát, selejtes almát és egészséges hullott almát, szilvát, apró és
középtajta körtét, zöld diót, vörös áfonyát, ringlót, barackot, meggyet,
málnát, ribizlit bármily mennyiségben.

Elad és ajánl: zöld borsót, zöld babot, gombákat, paradicsomot, befőttet,
czitrom, narancs és **málnaszörpöt**, gyümölcs izeket, czuk-
rozott gyümölcsöt és czukrozott narancshéjat a legjobb minőségben.

Árajánlattal, árjegyzékkel és a gyümölcs vételre vonatkozó

felvilágosítással a gyárvezetőség készséggel szolgál. 9—*

Levél és távirati czim: „**KONZERVGYÁR**“ RIMASZOMBAT. .-